

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК
імені І. В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки та
менеджменту

 О. Я. Гримак
"26" 08 20 21 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»

<i>Рівень вищої освіти</i>	перший (бакалаврський) зі скороченим терміном навчання
<i>Галузь знань</i>	05 – «Соціальні та поведінкові науки»
<i>Спеціальність</i>	051 – «Економіка»
<i>Освітня програма</i>	«Економіка підприємства»
<i>Вид дисципліни</i>	за вибором

Львів – 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі скороченим терміном навчання за освітньою програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051-«Економіка».

Укладач - Саламін О. С., кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича

«13» 04 2021 року (протокол № 8).

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича

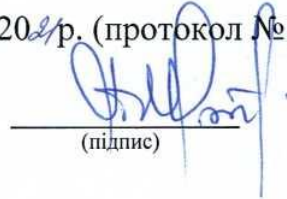
(підпис)

П. М. Музика

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 – «Економіка»

«28» 04 2021р. (протокол № 3).

Голова НМКС

(підпис)

П. М. Музика

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту

«5» травня 2021р. (протокол № 6).

Голова НМРФ

(підпис)

С. І. Поперечний

Схвалено вченою радою факультету економіки та менеджменту

«26» серпня 2021р. (протокол № 1).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів/годин	3,0/90	3,0/90
Усього годин аудиторної роботи	36	10
в т. ч.:		
лекційні заняття, год.	12	4
практичні заняття, год.	24	6
лабораторні заняття, год		
семінарські заняття, год		
Усього годин самостійної роботи	54	80
Вид семестрового контролю	Залік	Залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми навчання – 40 %
для заочної форми навчання – 11 %

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом курсу є організаційні основи міжнародної підприємницької діяльності суб'єктів господарювання, що функціонують в умовах глобального бізнес-середовища.

Метою вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес» є формування у студентів системи знань щодо організаційних основ міжнародного бізнесу, аналізу міжнародного економічного середовища, формування в студентів знань про державне регулювання господарської діяльності у сфері міжнародного бізнесу.

Основні завдання дисципліни спрямовані на:

- розуміння сутності міжнародного бізнесу та засад його функціонування;
- уміння аналізувати процеси, що відбуваються в міжнародному бізнесі;
- вивчення суті основних та допоміжних бізнес-операцій;
- вміння використовувати отримані знання в практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність, види, напрями розвитку міжнародного бізнесу;
- стратегію і структуру міжнародного бізнесу;
- основні теоретичні і практичні підходи до маркетингової, фінансової, науково-дослідницької діяльності у сфері міжнародного бізнесу;
- соціально-економічну сутність категорії «бізнес» та механізм його функціонування в світовій економіці;
- рушійні сили у міжнародному бізнесі та його інфраструктуру;

- порядок складання бізнес-плану;
- особливості діяльності міжнародних спільних підприємств та тенденції їх розвитку;
- міжнародні правила і норми конкуренції та врахування їх у діловій практиці суб'єктів господарювання,
- систему міжнародної технічної допомоги й світові екологічні стандарти;
- теоретичні й практичні основи аналізу міжнародного економічного середовища, інтернаціоналізації бізнесу.

Вивчивши дисципліну, студент повинен **вміти:**

- визначати основні напрямки розвитку глобалізації економіки і управління міжнародним бізнесом;
- аналізувати міжнародне середовище бізнесу;
- визначати доцільні організаційно-правові форми міжнародного бізнесу;
- розробляти стратегічні плани суб'єкта господарювання - учасника міжнародного бізнесу;
- оцінювати можливості здійснення міжнародних операцій з точки зору економічної доцільності та комерційної ефективності.

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма здобуття освіти						Заочна форма здобуття освіти					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лабор.	інд.	с. р.		лекц.	практ.	лабор.	інд.	с. р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Міжнародний бізнес: становлення та розвиток	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Теорії міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування	8	-	4	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Світові ринки та центри ділової активності	8	2	4	-	-	2	8	-	2	-	-	6
Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Стратегії міжнародних компаній	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Організація міжнародних ділових операцій	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Способи виходу фірми на закордонні ринки	8	-	4	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Організація діяльності міжнародних компаній	8	2	4	-	-	2	8	2	-	-	-	6
Інші види самостійної роботи	26	-	-	-	-	26	26	-	-	-	-	26
Всього годин	90	12	24	-	-	54	90	4	6	-	-	80

3.2.Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1	Тема: Міжнародний бізнес: становлення та розвиток Сутність та характеристика міжнародного бізнесу. Етапи розвитку міжнародного бізнесу. Проблеми та перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.	2	-
3	Тема: Теорії міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування Класичні теорії міжнародної торгівлі. Сучасні теорії торгівлі, що базуються на характеристиках компанії. Теорії міжнародного інвестування.	-	-
4	Тема: Світові ринки та центри ділової активності Характеристика ринку Північної Америки. Ринки країн Східної та Центральної Європи. Характеристика ринку країн Південної Америки.	2	-
5	Тема: Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу Економічна природа багатонаціональних корпорацій. Ознаки багатонаціональних корпорацій. Цілі багатонаціональних корпорацій.	2	-
6	Тема: Стратегії міжнародних компаній Сутність стратегій та причини їх вибору. Вибір основних стратегій та їх еволюція. Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу.	2	2
7	Тема: Організація міжнародних ділових операцій Управління експортною діяльністю дрібних і середніх підприємств. Організаційні структури для управління імпортною діяльністю дрібних і середніх підприємств.	2	-
8	Тема: Способи виходу фірми на закордонні ринки Способи виходу фірми на зарубіжні ринки. Вибір способу міжнародної експансії фірми. Створення в зарубіжній країні свого власного дочірнього підприємства.	-	-
9	Тема: Організація діяльності міжнародних компаній Способи виходу фірми на зарубіжні ринки. Вибір способу міжнародної експансії фірми. Створення в зарубіжній країні свого власного дочірнього підприємства.	2	2
Всього годин		12	4

3.3. Практичні (семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1	Тема: Міжнародний бізнес: становлення та розвиток Поняття і сфера міжнародного бізнесу. Регулювання міжнародного бізнесу. Умови конкуренції на світовому ринку як фактор і основа розвитку міжнародного бізнесу.	2	-
2	Тема: Теорії міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції. Меркантилізм. Теорії абсолютних переваг. Теорія подібності країн. Теорія життєвого циклу продукту. Теорія глобальної стратегічної конкуренції. Теорія конкурентних переваг країн. Прямі іноземні інвестиції. Теорії міжнародного інвестування.	4	-
3	Тема: Світові ринки та центри ділової активності Характеристика ринку США, Канада, Мексика. Характеристика ринку Африки. Характеристика ринку країн Південної Америки.	4	2
4	Тема: Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу Особливості багатонаціональних компаній. Ознаками багатонаціональних корпорацій. Цілі багатонаціональних корпорацій.	2	2
5	Тема: Стратегії міжнародних компаній Групи еталонних стратегій розвитку міжнародного бізнесу. Типові труднощі реалізації міжнародних стратегій. Види базових стратегій.	2	-
6	Тема: Організація міжнародних ділових операцій Особливості функції організації в міжнародному бізнесі. Організація ЗЕД на великих підприємствах.	2	2
7	Тема: Способи виходу фірми на закордонні ринки Вибір способу міжнародної експансії фірми. Експорт. Задача готових проектів під ключ. Ліцензування. Франчайзинг. Створення спільних підприємств (СП) з іноземною фірмою. Створення за кордоном свого власного дочірнього підприємства.	4	-
8	Тема: Організація діяльності міжнародних компаній Стратегії виробництва у міжнародному бізнесі. Управління глобальною системою постачання.	4	-
Всього годин		24	6

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1.	Тема: Міжнародний бізнес: становлення та розвиток Зростання чисельності та галузева диверсифікованість ТНК. Регулювання міжнародного бізнесу. Умови конкуренції на світовому ринку як фактор і основа розвитку міжнародного бізнесу.	4	8
2.	Тема: Теорії міжнародної торгівлі та міжнародного інвестування Теорія подібності країн. Теорія глобальної стратегічної конкуренції. Теорія конкурентних переваг країн. Портфельні інвестиції. Прямі іноземні інвестиції. Теорії міжнародного інвестування. Переваги володіння цінними активами.	4	8
3.	Тема: Світові ринки та центри ділової активності Характеристика ринків Гренландії, країн Центральної Америки та Карибського басейну.	2	6
4.	Тема: Багатонаціональні компанії як ключова форма функціонування міжнародного бізнесу Основні особливості, що лежать в основі БНК і відрізняють цю форму організації міжнародного бізнесу від інших форм міжнародного бізнесу. Чинники, що призводять до глобалізації виробництва і маркетингу.	4	6
5.	Тема: Стратегії міжнародних компаній Міжнародні стратегії. Базові стратегії. Стратегії цілеспрямованого скорочення бізнесу.	4	6
6.	Тема: Організація міжнародних ділових операцій Організаційні структури управління імпортною діяльністю дрібних і середніх підприємств.	4	6
7.	Тема: Способи виходу фірми на закордонні ринки Створення дочірнього підприємства за кордоном: переваги та недоліки. Проблеми виходу фірми на закордонні ринки.	4	8
8.	Тема: Організація діяльності міжнародних компаній Глобальна система постачання, її значення. Фактори, що впливають на вибір місця виробництва.	2	6
10.	Інші види самостійної роботи	26	26
Всього годин		54	80

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання у формі рефератів, доповідей, мультимедійних та графічних розробок виконується за такими темами:

1. Розробка ефективного механізму стратегічного планування виходу на міжнародний ринок.
2. Механізми співпраці підприємств із посередницькими структурами при виході на міжнародний ринок.
3. Оцінка економічного потенціалу підприємства, яке займається міжнародним бізнесом.
4. Аналіз діяльності підприємства на міжнародному ринку.
5. Адаптація підприємства, зорієнтованого на міжнародну економічну діяльність, до умов зовнішнього середовища.
6. Розробка стратегії конкурентних переваг при виході підприємства на міжнародний ринок.
7. Фінансово-промислові групи у міжнародному бізнесі.
8. Удосконалення механізму управління персоналом підприємства при виході на міжнародні ринки.
9. Удосконалення антикризового управління персоналом на підприємстві, зорієнтованому на міжнародну діяльність.
10. Залучення персоналу з міжнародного ринку праці.
11. Ефективність іноземної інвестиційної діяльності та макроекономічні заходи її стимулювання в Україні.
12. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства в міжнародному бізнесі.
13. Валютні ризики та їх страхування у міжнародному бізнесі.

5. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (практична робота, вправи). За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної пошукової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях, оцінювання письмових контрольних робіт);
- оцінка за самостійну роботу.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

7.1. Денна форма навчання

Максимальна кількість балів за результатами вивчення дисципліни протягом семестру становить 100. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою визначається на основі середнього балу поточної успішності протягом семестру за такою формулою:

$$ПК = \frac{100 \times \text{САЗ}}{5},$$

де ПК – значення підсумкової залікової оцінки за 100 – бальною шкалою;
100 – максимально можливе значення оцінки за 100 – бальною шкалою;
5 – максимальне значення оцінки за національною 4 – бальною шкалою;

САЗ – середнє арифметичне значення оцінок за результатами поточного контролю.

Критерії поточного оцінювання студентів за національною шкалою подано у таблиці.

Таблиця 7.1.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
1	2
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.

1	2
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями., але у відповіді можуть бути окремі несуттєві помилки, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових/тестових завдань.
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи суттєві неточності. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано» відповідно до наведеної нижче шкали..

Присутність студента при виставленні підсумкової оцінки не обов'язкова, якщо ним виконані усі передбачені види робіт.

Результати оцінювання за 100 – бальною шкалою можуть бути змінені за рахунок заохочувальних балів:

студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);

за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових

конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів); за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

Таблиця 7.2.

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою університету
A	Зараховано	90-100
C		74-81
B		82-89
D		64-73
E		60-63
FX	Незараховано з можливістю повторного складання	35-59
F	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34

7.2. Заочна форма навчання

Максимальна кількість балів за результатами вивчення дисципліни протягом семестру становить 100. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою визначається як сума середнього балу поточного оцінювання (ПК) за 4 – бальною шкалою протягом семестру, перерахованого у 30 – бальну шкалу та балу за виконання тематичної самостійної роботи (ТСР) у міжсесійний період, оціненої за 70 – бальною шкалою. Перерахунок середнього балу поточного оцінювання за 4 – бальною шкалою у відповідний бал за 30 – бальною шкалою здійснюється за формулою:

$$ПК = \frac{30 \times САЗ}{5},$$

Поточний контроль проводиться під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної навчальної роботи та забезпечення зворотнього зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання. Інформація, отримана в процесі поточного контролю, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і студентами – для самоаналізу та самооцінки своєї навчальної діяльності.

Тематична самостійна робота – це завершена теоретична чи практична робота в межах навчальної дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, здобутих у процесі опрацювання тем, винесених на самостійне вивчення у міжсесійний період та охоплює зміст навчального курсу в цілому.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Саламін О. С. Міжнародний бізнес: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни. Львів, 2021. 28 с.

2. Саламін О. С. Міжнародний бізнес: методичні рекомендації для практичних та семінарських занять/завдань. Львів, 2021. 32 с.

9. Рекомендована література

Базова

1. Амеліна І.В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ:ЦУЛ, 2019. 256 с.

2. Задоя А. О. Міжнародна економіка: навч. посібн. К.: ЦУЛ, 2019. 416 с.

3. Іващук І. О., Возний К. З., Вірковська А. А. Зовнішньоторгівельні інтереси країн Європи. Київ: ЦУЛ, 2019. 280 с.

4. Кучеренко Д. Г., Мартинюк О. В., Сахаров В. Є. Україна і світ: навч. посібн. Київ: ЦУЛ, 2020. 416 с.

5. Литвиненко Н. П., Тереєнко Т. О. Методи та моделі прийняття рішень у міжнародному бізнесі. К.:ЦУЛ, 2020. 336 с.

6. Ступницький О.І. Сучасні конкурентні стратегії ТНК. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2013. 416 с.

7. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності. Навч. посібн. / за ред. Якубовського С.О., Козака Ю.Г., Логвінової Н.С. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 472 с.

8. Чарлз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: Пер. з англ. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 856 с.

Допоміжна

1. Березовенко С.М. Кон'юнктура світових товарних ринків. Київ, 2008. 272 с.

2. Бортнікова Л. П. , Самійленко А. П., Міжнародний досвід кредитування малого бізнесу та можливості його використання в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені І. В. Вернадського. Серія Економіка і управління.* 2018. №1. С. 1-6.

3. Гончаренко Т. Аналіз моделей бізнес-стратегій банків: міжнародний та вітчизняний досвід. *Економічний аналіз.* 2020. Т.30 №1. С. 42-49.

4. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник. Київ: Центр учбової

літератури, 2015. 272 с

5. Кравець В.М., Кравець О.В. Західноєвропейський банківський бізнес: становлення і сучасність/ за ред. В. І. Міщенко. Київ: Знання-Прес, 2003. 472 с.

6. Побоченко Л.М. Бізнес міжнародних економічних організацій. Київ, 2010. 80 с.

7. Рогач О. Теорії міжнародного бізнесу: підручник. Київ, 2018. 687 с.

8.

10. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Інтернет-портал для управлінців. Офіційний сайт. URL: <http://www.management.com.ua>.

3. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

4. Офіційний веб-сайт Української асоціації маркетингу. URL: <http://uam.in.ua>.

5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.

6. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <http://lv.ukrstat.gov.ua>.